

15. Světová próza mezi válkami a po roce 1945

Meziválečná próza

- velice rozmanitá
- stále se ještě objevuje téma 1. sv. války
- od pol. 20. let další téma: nebezpečí vzniku nového konfliktu (souvisí s nástupem fašismu – nejdříve v Itálii)
- ve 30. letech nebezpečí zesiluje po nástupu Hitlera k moci v Německu
- v lit. se uplatňují všeobecná témata bez ohledu na národnost autora plus témata typická pro jednotlivé národy
- kvalitní díla jsou poměrně brzo překládána do češtiny → česká lit. jimi také ovlivněna

Německo

Thomas Mann /1875–1955/ NĚMECKO

- Nobelova cena
- demokratický autor, kritik fašismu
- z dobře situované rodiny
- ženatý homosexuál
- nucen emigrovat

Buddenbrookovi

- román, částečně autobiogr.
- sleduje 4 generace obchodnické rodiny
- na příslušnících ukazuje vzestup a pád obch. společen. vrtvy
 - 1. gen. dře pro zajištění postavení ve společnosti
 - 2. gen. zvětšuje slávu rodiny
 - 3. gen. žije ze slávy, užívá si
 - 4. gen. upadá

Mario a kouzelník

- novela popisující vliv fašismu na lidi
- Vypravěč přijíždí se svou rodinou na letní dovolenou do Itálie, provází je zde dusná atmosféra. Děti rodiče přemluví k návštěvě kouzelnického představení Cipolla. Cipollo je samolibý, odporný alkoholik. Jeho triky jsou postaveny na hypnóze → manipuluje s lidmi. Aktéry si vybírá z chudých řad. K poslednímu číslu si vybere číšníka Maria – přesvědčuje ho, že je dívkou, kterou miluje, dokonce ho přesvědčí o polibku. Probraný Mario se pak zděšuje, co provedl, a kouzelníka zastřelí. Čin tragický, ale osvobuzující – čin zoufalého muže, který se vzepřel nadvládě.

Smrt v Benátkách

- novela o postavení umělce ve společnosti

Josef a bratři jeho

- 4 romány na sebe navazující

- vztah k Bibli (využit biblický příběh – aktualizován přenesením do současnosti)
- především filozof. smysl, potřeba humanity

Lion Feuchtwanger /1884–1958/ NĚMECKO

- spisovatel židov. původu (hl. hist. romány), překladatel
- z velice bohaté rodiny → vzdělaný
- několik jazyků, germanistika, filozofie, antropologie (chce se dopátrat, proč vzniklo fašistické nadsazování bílé rasy)
- šíří zájmů jako Karel Čapek
- nucen emigrovat (Francie → USA, zde zůstává)
- hledá něco společného mezi min. a současností (analogie)

► židovská tematika:

Židovka z Toleda

Žid Süß

Jefta a jeho dcera

► období Velké fr. revoluce:

Lišky na vinici

- román

Bláznova moudrost

- román věnovaný významnému filozofovi (Jean-Jacques Rousseau)

- období starověké římské říše

Falešný Nero

- podobný Hitlerovi

- odsuzuje tyrana v jakémkoliv podobě

Goya

- zdařilý životopisný román

Vyhnanství

- román; přímý útok na fašismus

Bertolt Brecht /1898–1956/ NĚMECKO

- dramatik, režisér, divadelní teoretik, básník, poezik
- z dobře situované rodiny
- počátky ovlivněny expresionismem
- marxismus, levice
- nucen emigrovat

Třígrošová opera

- podle hry Angličana Gaye – parodie kýčovitých žánrů hudeb. divadla

- principy tzv. epického divadla (snaží se přimět diváky k činu)

Strach a bída Třetí říše

- zobrazení nacismu

Matka Kuráž a její děti

- protiválečná hra, snaha probudit v divákovi vědomí nelidskosti války

- smutná markytkánka, zvaná Matka Kuráž, táhne se svými třemi dětmi s armádou (díky válce má práci) → přichází o děti i majetek, ale je zaslepená – nevidí, že právě válka je příčinou jejího neštěstí

Život Galileiho

- poukazuje na odpovědnost vědce za jeho vynálezy, předkládá otázku, zda je člověku dovoleno v zájmu pravdy i lhát

Erich Maria Remarque /1898–1970/ NĚMECKO

- demokratický autor, kritik obou válek a fašismu, zastává humanismus
- účastník 1. sv. války, zažívá i 2. sv. válku
- mnoho různorodých zaměstnání
- emigrace do Švýcarska → USA → návrat do Švýcarska
- cestování, obliba Francie
- díla hodně ovlivněna dobou
- hrdinové všech děl nějak zasaženi válkou
- fašisté jeho díla veřejně pálí na hranici

Tři kamarádi

- román z meziváleč. období
- Tři hrdinové se stali kamarády na život a na smrt za 1. sv. války. Po válce nemají život v rozvráceném a vyhladovělém Německu o mnoho lehčí, ale kamarádství je drží při životě. Dokonce se dokáží starat i o dívku jednoho z nich, když onemocní. Ona ale přesto umírá. Dědictvím války jsou nemoci, které nejvíce postihují mladé.

Jiskra života

- vypovídá o hrůzách života v nacistickém koncentračním táboře
- prostředí koncentračního tábora Mellern v Německu na konci 2. sv. války
- Veteráni (již nejsou schopni práce) žijí v malém táboře, hlavní starostí je přežít. Vězeň číslo 509 se nechává nazývat, protože pobytem v táboře se přestává cítit člověkem. Situace v táboře se mění, když 509 a jeho přítel neuposlechnou rozkaz, jsou zavřeni do bunkru, ale přežijí a vrací se jako hrdinové. Získávají si důvěru lidí schovávajících politické vězně. Navíc válka se blíží ke konci. Nastává zmatek. Vězni získávají zbraně. Američané pak vězně zachraňují. Při útěku 509 umírá. Ostatní vězni se dostanou ven, ale mají těžké se začlenit do společnosti.

Vítězný oblouk

- román; zajímavý pohled na špičkového německého lékaře emigrujícího do Francie; ale musí se zde skrývat

Černý obelisk

- ironicky založený román
- období hosp. krize, inflace v Německu
- zfilmováno

Nebe nezná vyvolených

- milostný román z prostředí automobilových závodů
- Automob. závodník Clerfayt přijíždí se svým vozem do sanatoria v Alpách

navštívit svého přítele. Seznámí se zde s Lillian, která má tuberkulózu a nechce zde zůstat dál; udržuje zde ale vztah s Rusem. Ze sanatoria odjíždí s Clerfaytem do Paříže a postupně se jejich přátelství mění v lásku. Lillian si užívá života, Clerfayt se mění a na Lillian žárlí. Lillianina láska chladne, chce se vrátit za Rusem. Clerfayt náhle zemře při jednom závodě. Lillian nedokáže pochopit, že zemřel dřív než ona. Má výčitky, do sanatoria neodjíždí. Rus si ji ale vyhledá sám. Lillian ale brzy umírá.

Anna Seghersová /1900–1983/ NĚMECKO

Sedmý kříž

- o osudech uprchlíků (z německého koncentračního tábora) → strach, dramatické situace

Tranzit

- cesta přes Francii = tranzitní cesta

Anglie, Irsko

George Bernard Shaw /1856–1950/ ANGLIE

- Nobelova cena
- považován za zakladatele moderního anglického dramatu

Pygmalion

- komedie (místa „hořká“), satira na viktoriánské představy společenských tříd
- inspirace Ovidiovými Proměnami (sochař se zamiluje do své sochy)
- předlohou am. muzikálu My Fair Lady
- Dva stárnoucí muži se vsadí, že převychovají sprostou květinářku, aby mohla do vysoké společnosti. Podaří se jim to. Ona už chce ve vysoké společnosti zůstat. Jeden z těch mužů se do ní zamiluje, ona se ale zamiluje do chudého mládence.

John Galsworthy /1867–1933/ ANGLIE

- Nobelova cena
- poslední velký vypravěč viktoriánské éry
- ze zámožné rodiny → dobré vzdělání
- romány se odehrávají v prostředí vlivných, kultiv. lidí z vyšších a stř. vrstev (bohatí materiálně × chudí citově a morálně)

Sága rodu Forsythů

- románová trilogie
- vývoj a postupný rozklad viktoriánských společen. hodnot, silící obava z přehodnocování a znevažování starých morálních zásad
- precizní studie vlivu vlastnictví na lidské vztahy
- manželka bezohledného Forsytha je krásná, citově založená, v manželství nešťastná

USA

Theodore Dreiser [Drajzr] /1871–1945/ ^{USA}

- představitel naturalismu
- kritika americké společnosti a lidí toužících po kariéře a penězích (peníze a kariéra vedou ke ztrátě lidskosti a citů), v dílech se pokouší najít moderního amerického hrdinu

Ernest Hemingway /1899–1961/ ^{USA}

- autor ztracené generace
- romanopisec, povídkář, novinář → válečný zpravodaj
- Nobelova cena
- inspirace 1. sv. válkou, své vl. zkušenosti
- jednoduchý způsob vyjadřování

Stařec a moře

- povídka, novela
- Starý rybář jezdí na moře lovit ryby a učí tomu také malého chlapce. Jednou se rybář vydá na lov bez něj, narazí na obrovskou rybu, zápasí s ní několik dní, nakonec ji uloví a zkrotí (během těch dní se s rybou „sblíží“ a je mu nakonec líto její smrti). Cestou domů ho napadnou žraloci, stařec se je snaží zabít, láká je na maso uloveného marlina, je však slabý a ztrácí zbraně → žraloci odplouvají nasycení, živí, jen potlučení. Stařec do přístavu připlouvá jen s kostrou. Nikdo mu úlovek nevěří, jen chlapec. Od té doby jezdí vždy už jen spolu (mají tak více síly).

Zelené pahorky africké

- sbírka cestopisných povídek, pravdivé
- o jeho lovecké vášni; vítězem souboje je často zvíře

John Steinbeck /1902–1968/ ^{USA}

- Nobelova cena
- romanopisec a povídkář
- mnoho zaměstnání, hodně cestování
- v dílech dobrým psychologem
- kritika meziválečného období v Americe (rozpory mezi chudými a bohatými)

O myších a lidech

- román z doby hosp. krize ve 30. letech
- příběh dvou dělníků putujících z jednoho ranče na druhý
- Enormě silný mentálně zaostalý Lenda a bystrý Jiří sní o malém hospodářství, kde budou sami sobě pány. Peníze na svůj sen si vydělávají na farmě Solidad. Farmářův žárlivý syn má záletnou manželku. Ta jednou svádí i Lendu, on ji nechtěně svou silou zabije. Uvědomí si, že udělal něco špatného, a utíká na smluvené místo, kde ho Jiří nachází. Farmářův syn se mu chce krutě pomstít. Jiří Lendovi vypráví o jejich krásném snu a přitom jej z milosrdenství zastřelí. Lenda umírá blaženě, ale s ním i sen Jiřího.

Hrozny hněvu

- román o zbídačování am. venkova v době hosp. krize ve 30. letech
 - drobní farmáři postupně přichází o svou půdu (obživu) → putují za prací na jih USA – ovocné plantáže, špatně placené
 - rozvětvená rodina cestuje také na jih, mnoho z členů nepřežije ani cestu, práci nakonec stejně nenachází → místo vinných hroznů sklízí hrozny hněvu
- Ryzáček a Toulky s Charliem** – pro děti

Francie

Anatole France /1844–1924/ ^{FRANCIE}

- spisovatel a filozof (dívá se na dějiny lid. spol.), profesor historie
- dobrý společník ve vysoké společnosti → odtud náměty
- próza odborná (životopisy s filozof. náhledem), ale také umělecká
- kritická díla ze společnosti

Ostrov tučňáků

- dějiny Francie – převedeny do říše tučňáků

Bohové žízni

- kritika církve

Život Jany z Arku

- životopisná esej

Romain Rolland /1866–1944/ ^{FRANCIE}

- historik, autor životopisů (Beethoven, Michelangelo, Tolstoj... – ne filozofické), nositel Nobelovy ceny

Dobrý člověk ještě žije

- román; oslava života s klady i zápory; doba Ludvíka XIII.
- Řezbář Colas si začíná psát deník, ve kterém se odehrává celý rok jeho života, v němž přichází úplně o všechno (o ženu – umírá, o dům – spálen kvůli moru...), ale i přes všechny útrapy se cítí šťastný, protože mu zbyly vzpomínky, smysl pro humor a dobré víno.

Jan Kryštof

- rozsáhlý román (řeka); osudy německého hudebníka (předobraz asi Beethoven)

Okouzlená duše

- boj proti fašismu

Petr a Lucie – děj se odehrává roku 1918 (konec ledna – konec března); 18letý Petr, syn z měšťanské rodiny, se v pařížském metru setkává s chudou malířkou Lucií. Oba se do sebe zamilují a tím jeden druhému vrací víru v život i sebe sama. Izolují se od obludného válečného světa, milují přírodu, mrzí je zkaženost lidstva. Válce však nakonec neuniknou – na Velký pátek umírají v bombardovaném chrámu, kde si chtěli slíbit věrnost. Válka jim dovolila pouze spolu zemřít, nikoliv žít.

Antoine de Saint-Exupéry /1900–1944/ ^{FRANCIE}

- romanopisec, povídkář, letec (umírá za války)

- dílo zvl. charakteru, až filozofického
- často čerpá z vl. zážitků → hodně autobiogr. prvků

Země lidí

- havárie v lybijské poušti

Noční let

- z leteckého prostředí

Malý princ

- ilustrace autora
- pohádka, rozhovor pilota (autora) s Malým princem – setkávají se na poušti, kde byl pilot nucen nouzově přistát
- Malý princ chce nakreslit beránka, pak vypráví o své malinké planetě (vytrhává kořínky baobabů, pozoruje západ slunce, čistí sopky a opečovává svou květinku), o svých cestách vesmírem (pánovitý král, domýšlivec, pijan, byznysman, lampář, zeměpíseč → posílá ho na Zem), o přistání v poušti (pocit osamělosti, setkání s liškou, která se nechá ochočit)
- společně nalézají studnu s vodou, pilot opraví své letadlo → loučení
- Malý princ se chce vrátit na svou planetu, ale jeho tělo je příliš těžké → nechává se uštknout hadem

Rusko

Michail Bulgakov /1891–1940/ RUSKO

- spisovatel (satirické povídky, sci-fi, dramata)

Mistr a Markétka

- filozofický „román o ďáblu“
- inspirace Goethovým Faustem
- žánr záměrně kolísá mezi románem satirickým, fantaskním, historickým, politickým i legendárním
- rozdělen do dvou rovin, ty se neustále během děje prolínají:
 - 1) biblický příběh o Pilátovi Pontském – ve zbabělosti odsoudil Ježíše (zde Jošua)
 - 2) řádění ďábla Wollanda v Moskvě – lidé se kvůli němu dostávají do blázince
- Spojeno postavou Mistra (autora románu o Pilátovi), který je zbaven práva na svobodnou tvorbu. Jediná Markétka, jeho láska, jej v tvorbě podporuje, kvůli němu opustí i manžela, ale pak se jí Mistr ztratí – do blázince. Markétka se kvůli němu upíše ďáblu (Wollandovi), protože chce Mistra opět vidět a žít s ním. Wolland jí přání splní.

Michail Šolochov /1905–1984/ RUSKO

- Nobelova cena
- účastník 2. sv. války, působí jako válečný dopisovatel
- komunista

Osud člověka

- novela o osudu člověka

- po válce se Sokolov vrací domů, zde ale nikoho nenachází, všichni zemřeli. Snaží se zapojit do normálního života. Potkává malého chlapce, který také ztratil rodinu. Sokolov se jej ujme. Řekne mu poté, že je jeho otcem → pro pocit bezpečí chlapce.

Poválečná próza

- **různost** žánrů i témat
- většina autorů válku odsuzuje, přání **neopakování** se
- pohledy na zásluhy ve válce různé
- hl. sovětská lit. (všímají si hrdinství vojáků, nejprve reportážní próza → poté umělecká próza)
- v 50. letech zamýšlení nad **psychikou** lidí, kteří válku přežili

Alberto Moravia /1907–1990/ ITÁLIE

- prozaik, dramatik židovského původu → omezení pro tvorbu, skrývání za války

Římanka

- boje Itálie s Etiopií

Horalka

- odsouzení války, která ničí životy lidí i výsledky jejich práce
- období konce fašistického režimu v Itálii, příchod spojeneckých vojsk
- vdova utíká s náctiletou dcerou z bombardovaného Říma do hor, snaží se zachránit si holý život, prožívají duševní i fyzické otřesy, přicházejí o všechny přátele i peníze, dcera je znásilněna v kostele × přesto bojují o zákl. lid. hodnoty, o vzájemné porozumění a usilují o návrat do Říma → přání začít nový život

Heinrich Böll /1917–1985/ NĚMECKO

Biliár o půl desáté

- román, rodinná sága, nechává v kompozici prolínat jednotl. časy a události

Kdes byl, Adame?

- kritika absurdity války, krize rodiny, mezilidské vztahy

Jerome David Salinger /*1919/ USA

- *New York; syn amerického žida a irské katoličky

- samotář

Kdo chytá v žitě

- klasický román
- silná, přesto jemná duše „nevyrovnaného“ adolescenta, a spásný úděl dětí v životech takových mladíků

Joseph Heller /1923–1999/ USA

- *New York; rodiče židovští přistěhovalci

- účastník 2. sv. války

Johannes Mario Simmel /1924–1940/ RAKOUSKO

- autor společenských románů, dramatik, píše německy
- 90. léta – v Americe oceněn za humanistické poslání svých her
- často netypické názvy knih vyjadřující často hlavní myšlenku knihy

Všichni lidé bratry jsou

- příběh dvou pokrevních bratrů, kde jeden z nich usiluje o život druhého, ale nakonec je zabit sám
- prostředí: „velký svět“ (točí se v něm peníze, váleční zločinci si v něm žijí pohodově, bují v něm kriminalita)

A s klauny přišly slzy

- genové inženýrství → klauni
- vědecké výzkumy mohou být zneužity → slzy

Všechno přiznávám, všechno

- hrdina se dovídá, že brzy zemře → začíná vyvíjet nebývalou aktivitu na všech možných frontách; dozvídá se také, že je otcem postiženého dítěte → pod vedením ředitele školy dítěte sepisuje paměti, v nichž vše přiznává (své zločiny...) a vše si uvědomuje

Moje matka se to nikdy nesmí dozvědět

- chlapec má špatné vysvědčení → řeší, co s tím (maminka těžce nemocná – pravda by jí ublížila) → nepřijde radši domů a potlouká se světem, dostává se z jednoho maléru do druhého (= mnohem větší ublížení matce); nakonec vše končí dobře

Jurij Bondarev /*1924/ RUSKO

Hořící sníh

- rozsáhlý román o bitvě u Stalingradu
- hrdinské

Břeh

- dílo umělecké, psychologické; o lidech, kteří přežili válku
- spisovatel přijíždí do Německa, aby dostal cenu za svou knihu. Stará se zde o něj paní Hergertová. Zjišťují, že se ve válce již potkali → velice si blízcí. Každý žil v jiném soc. prostředí → nenacházejí k sobě cestu.

Čingiz Ajtmatov /*1928/ KIRGIZSTÁN

- kirgizsky a rusky píšící prozaik, dramatik, publicista a diplomat

Džamila

- milostná novela
- odehrává se v kirgizské muslimské vesnici, kde platí zvykové právo
- Seit žije se svou rodinou ve velkém domě, je nazýván ochráncem rodiny (← nejstarším synem, co doma zůstal). Žije s nimi i jeho nevlastní matka („mladší matka“) – zemřel jí manžel a kvůli zvykovému právu si ji musel vzít k sobě Seitův otec. Dům vede „starší matka“.
- Vesnice potřebuje někoho na těžkou práci (všichni schopní muži na frontě) → práci zastává Seit, Džamila a Danijan. Džamila je manželkou Seitova nejstaršího

bratra (unesl ji a znásilnil → proto jeho ženou). Danijan je sirotek, válečný invalida, žijící sám, snílek. Danijan se do Džamily zamiluje, ona do něj postupně také → utíkají spolu pryč. Džamilinu manželovi po návratu z vojny jejich láska dochází. Seit odchází studovat na uměleckou školu. Jako diplomovou práci nakreslí Džamilu a Danijana (pořád na ně myslí – měli odvahu jít pro svou lásku aniž by věděli kam a co je čeká).

Existencialismus (existence = bytí, jsoučno)

- filosofický a lit. směr
- vznik po 1. sv. válce v Německu, od konce 30. let 20. st. ve fr. lit. → poté se šíří dál
- formuje se postupně
- zaměření na člověka moderní doby plného pocitu marnosti, úzkosti a totálního osamocení, absurdnosti lid. života → hledání správného způsobu života s tímto pocitem nesmyslnosti

Jean-Paul Sartre /1905–1980/ FRANCIE

- filozof, spisovatel a dramatik
- vyznává angažovanost, pokouší se spojit existencialismus s marxismem
- přes své názory a politic. postoje se často dostává do konfliktu s „pravověrnými“ komunisty
- jeho postavy v dílech, většinou intelektuálové ocitající se ve vyhrocených, zlomových situacích, jsou hl. nositeli idejí, hrají předem určené role
- Nevolnost (výstižnější překlad: Zhnusení) – forma zápisů historika píšícího o nepřilíš významné osobnosti, postupně se ho zmocňuje zhnusení, což ho izoluje, bere to jako uvědomění si existence → vše je bezdůvodné a když si to člověk uvědomí, je mu z toho nevolno

Albert Camus /1913–1960/ FRANCIE

- narozen v Alžírsku
- odmítá obětovat individuální svobodu kolektivnímu boji (→ spor se Sartrem)
- za existencialistu se nepovažuje × názory se se směrem shodují
- hrdinou děl osamocení člověk odcizený světu, který trpí úzkostí z absurdnosti svého bytí

Mor

- román psaný formou kronikářského záznamu
- boj s absurditou
- město napadne mor (symbol nacismu) → izolace od okolního světa, lidé umírají, přesto dobrovolníci se snaží pomoci – postoj občanů je různý, ale převládá pocit sounáležitosti s druhými
- mor nakonec ustoupí, ale bacil moru nikdy neumírá ani nemizí

Beatnici (beat – zbitý, zničený, vyčerpaný ← užití pro stav při drogové závislosti)

- hnutí, které vzniklo ve druhé polovině 50. let v USA
- nonkonformní způsob života, snaha najít vlastní styl, toulání se po USA, happeningy, experimenty s drogami...
- ovlivnění jazzem
- poezie: snaha nalézt vztah mezi autorem a čtenářem → veřejné recitace; poezie často doprovázena jazzovou hudbou
- autoři často ovlivnění orientálními náb. a filosof. představami, které si většinou vykládají velmi volně
- výrazné přispění ke vzniku hnutí hippies

Jack Kerouac [keruek] /1922 – 1969/ ^{USA}

- jeden z nejvýznam. představitelů beat generation
- dobrý hráč amerického fotbalu
- dobrovolně se hlásí do armády → námořníkem
- velmi ovlivněn jazzem
- umírá na následky alkoholismu

Na cestě

- román → manifestem beatníků
- napsán během tří týdnů na 30-ti metrovou roli papíru, bez jakéhokoli členění na odstavce, kapitoly; bez interpunkčních znamének
- motiv toulání – cesta od tahu k tahu
- o začínajícím spisovateli, který se se svým přítelem toulá po USA, vyhledávají vzrušení
- je psáno jako odpověď na otázku – co vlastně na cestě po Spojených státech dělali

Allen Ginsberg /1926 – 1997/ ^{USA}

- syn ruské Židovky levicového smýšlení trpící duševní poruchou (paranoia) → velké ovlivnění Allena
- vyloučen ze školy kvůli drogám a krádežím
- homosexuál
- dva druhy témat: kritika americké společnosti a velice intimní verše

Kvílení

- poema (kvůli ní v USA soud: jestli má, či nemá uměleckou hodnotu)

Kvílení pro Carla Solomona

- litanická báseň věnovaná předním představitelům Beat Generation (Kerouac, Burroughs, Cassady) → také manifestem beatníků
- svědecká výpověď o „generaci zničené šílenstvím“, která se za pomoci drog, alkoholu a orientální filosofie a hudby snaží uniknout z amerického pekla
- forma rapsodického nářku
- s Carlem se seznamuje v psychiatrické léčebně, vysvětluje Allenovi surrealismus a dadaismus

Postmodernismus

- evropský myšlenkový směr konce 20. století
- pluralita názorů a jejich zrovnoprávnění
- vzniká jako reakce na modernu – zaměřen opačným směrem (= odmítá koncepci jediné pravdy a jediného cíle, usiluje o alternativní přístup ke světu)
- odmítnutí názorů spojených s kulturní nadřazeností západní civilizace
- reakce na větší možnosti komunikace světa (nové objevy)

Umberto Eco /*1932/ ^{Itálie}

- sémiolog, estetik, filozof a spisovatel
- jeden z nejvýznam. představitelů postmoderny a avantgardy 60. let 20. st.
- vyučuje na univerzitě v Bologni
- držitel řady prestižních ocenění a několika čestných doktorátů

Jméno růže

Science fiction

- vědeckofantastický žánr (sci-fi)
- umělecký žánr, vymezený výskytem spekulativních technologií a přírodních jevů v díle
- děj často zasazen do vesmíru, budoucnosti či alternativní historie
- za zakladatele považováni Jules Verne (technická sci-fi) a H. G. Wells (vliv technologií na člověka)

J. W. Campbell /1910–1971/ ^{USA}

- šéfredaktor amerického časopisu **Amazing Science Fiction**
- ovlivňuje vývoj celého sci-fi, dává mu rámeček

Poul Anderson /1926–2001/ ^{USA}

Tři srdce, tři lvi

Isaac Asimov /*1920/ ^{Rusko, USA}

Konec Věčnosti

Ursula K. Le Guinová /*1929/ ^{USA}

cyklus příběhů ze Zeměmoří (**Čaroděj Zeměmoří, Hrobky Atuanu, Nejvzdálenější pobřeží, Tehanu, Jiný vítr**)

George R. R. Martin /*1948/ ^{USA}

Tufova dobrodružství

Píseň ledu a ohně

Drama, poezie

Samuel Beckett [bekit] /1906–1989/ IRSKO

- Nobelova cena
- dramatik a prozaik, představitel absurdního divadla
- z dobře situované rodiny → dobré vzdělání
- deprese → léčí v psychiatrické léčebně
- odchází do jižní Francie
- díla píše anglicky a francouzsky

Čekání na Godota

- drama; 1952, dějištěm hry je venkovská cesta se stromem a kamenem, na níž dva tuláci - klauni, Estragon a Vladimír, čekají na Godota. Místo Godota prochází jevištěm Pozzo, který vede na provazu Luckyho. Ve druhém dějství si Pozzo vymění pozici s Luckym (Pozzo oslepne a Lucky oněmí). Čekání vyplňují Estragon s Vladimírem konverzací, která nemá hlubší smysl. Hra končí tím, že se klauni shodnou na odchodu, ale neodejdou

Vladimír Vysockij /1938–1980/ RUSKO, NĚMECKO

- písničkář, herec a básník
- jeden čas členem moskevského avantgardního divadla
- lyrická poezie, hojně používá ironii a sarkasmus
- zhudebněné básně a písně → popularita
- vystupuje s kytarou

Melodie